1939 ий
12
ДЕКАБРЬ
№ 108 (607)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Ӱрвезе коммунист

ВЛКСМ
Маробком
ден
Горком
орган

САЙЛЫМЕ КЕЧЫН ИЗБИРАТЕЛЬ-ШАМЫЧЫМ ОБСЛУЖИВАТЛАШЛАН ЯМДЫЛАЛТАШ

Вашке ынде советский калыкын куанен вучымо пайремже шуэш—24-ше декабрь марте шотлымо кече-шамыч гына кодыныт. Пиалан молодежь, пӱтынь калык ден пырля, сайлыме кечым у производственный подарок-шамыч дене вашлиеш. Стахановский движений кажне кечын кумдан да кумдан шарла, стахановец-шамыч коклаште первый радамыште комсомолец-шамыч примерым ончыктат.

Мемнан республикыштат комсомольский организаций-шамыч да молодежь С. Орджоникидзе лӱмеш Ленинградский заводысо самырык судостроитель-шамычын обращенийжым саламлен, предвыборный социалистический соревнованийыш ушненыт да шагал огыл комсомолец-шамыч да самырык ӱрвезе ден ӱдыр-шамыч чапле производственный показательым ончыктат. Теве Вторая пятилетка лӱмеш (Звенига район) колхозысо комсомолец-шамыч Н. Семенов, П. Михайлов да Кисельков йолташ-шамыч чодра ямдылыме пашаште нормым 250 процент марте темат. Тыгай примерым шӱдӧ дене ончыкташ лиеш.

Республикыште шуко комсомольский организаций-шамыч избирательный кампанийыште активный участийым приниматлат. Комсомолец-шамыч кокла гыч мемнан республикыште 4146 еҥ агитаторлан, 575 еҥ доверенныйлан да агитколлектив руководитель-шамычлан шагал огыл комсомолец пашам ыштат. Агитколлектив руковдитель-шамыч гыч комсомолец Феодор Григорьевич Трапезников йолташ пашам поснак сайын шынден, садлан тиде агитколлектив Косолоп районышто ончыл верыште улеш.

Ынде избирательный кампанийын эн ответственный перидшо шуын, тиде кече-шамыч решающий кече улыт. Садлан комсомольский организаций-шамыч ӱмбак эше утларак кугу задача-шамыч возлагатлалтыт.

Избирательный законым умылтарымашым, сталинский блокын кандидатышт верч агитацийым шарыме ден пырля, организационно—технический пашалан комсомольский организаций-шамыч кугу вниманийым ойырышаш улыт. 24-ше декабрьыште избиратель шокшо, уютный, кӱлеш семын сӧрастарыме помещенийыште голосоватлыже. Избиратель-шамычлан сайын ыштыме кабин-шамыч лийышт.

24 декабрь кечым советский граждан-шамыч всенародный пайрем семын вучат. Садлан избиратель-шамычым шокшын вашлийман, нуным обслуживатлымашым чаплын организоватлыман. Избирательный участкылаште, клублаште, лудмо пӧртлаште, библиотеклаште пырдыж газетым лукташ, тиде пашаш эн сай вийым мобилизоватлаш кӱлеш. Хоровой да самодеятельность моло кружок-шамычын выступленийыштым моштен организоватлыман. Избиратель-шамычым сайлыме кечын сайын обслуживатлашлан кызытак ямдылалташ тӱҥалман.

Республикыште посна комсомольский организаций-шамыч тиде пашалан начар огыл ямдылалтыт. Йошкар-Ола кермыч заводысо комсомольский организаций избиратель-шамычлан художественный выступленийым ямдыла. Пайгусовский агитпунктышто (Еласал район) учитель—комсомолец-шамыч Семенов, Маляров, Кузьмин да моло йолташ-шамыч хоровой кружокым, физкультурный кружокым выступленийлан ямдылат; тыгак 24 декабрьыште постановка шындалтеш.

Но избиратель-шамычым культурно обслуживатлымашлан ямдылалтме пашашке але чыла комсомольский организаций-шамыч пижын огытыл. Жап шуко кодын огыл, тиде пашаш кызытак пижаш кӱлеш. ВЛКСМ райком-шамычлан чыла комсомольский организаций-шамычым мобилизоватлыман.

Избирательный кампаний—комсомолын кровный пашаже. Ленин—Сталин партийын ӱшанле да активный помощникше улшо комсомол тиде пашамат честь дене шукта, местный Советлашке калыклан преданный еҥ-шамычым сайлымашым обеспечитлымаште коммунистический партийлан полша.

Чодра планым темышаш верч

„Ушем ял" колхоз (У-Тор'ял район) местный Совет депутатыш сайлыме кечым чодра ямдылыме планым тӱрыс темен вашлияш обязательствым налын ыле.

Кызыт тиде колхоз гыч 7 еҥ чодра ямдылымаште пашам ышта. Нуно чыланат предвыборный социалистический соревнованийыш ушненыт. И. Тойдыбеков, Н. Ельминеев, П. Ельмниеев йолташ-шамыч нормым 130—150 процентлан темат.

Международный событий-шамыч дек советский молодежь кугу интересым проявитла. Снимкыште: Йошкар-Оласе фельдшерско-акушерский школын тунемшыже-шамыч Советский Союз ден Финляндский Демократический Республика коклаште границым ыштыме картым коллективно ончат.
Фото М. Чуршуковын.

Ленинградский военный округ штабын ОПЕРАТИВНЫЙ СВОДКЫЖО-ШАМЫЧ

Ленинградский Военный Округын войскаже-шамыч 7 декабрьыште умбаке ончыко каен шогеныт да тыгай рубежлашке шуыныт:

Мурманский направленийыште мемнан войска-шамыч искусственный заграждений ден минироватлыме вер-шамычым сеҥен **Петсамо** деч 45 километрлан югышкырак ончыко каеныт.

Ухтинский, Реболский, Поросозерский да **Петрозаводский** направленийлаште мемнан войска-шамыч белофинн-шамычын сопротивленийыштым сеҥен, государственный граница деч 70—75 километрлан ончыко каеныт. Тидын годым ме куд 75-миллиметровый да индеш 37-миллиметровый орудийым, 20 станковый да 37 ручной пулеметым, продовольствиян да военный имуществан икмыняр складым руалтен налын улына. Белофинн-шамыч вереш шуко сусырым да 300 утла йӱштӧ налшан солдат-шамычым коденыт. Мемнан зенитный артиллерий противникын 2 самолетшым волтен шуэн. 4 офицер-летчикым пленыш налме.

Карельский перешейкыште—тудын восточный ужашыштыже мемнан войска-шамыч финн-шамычын **Вуоксинский** водный система воктен улшо главный оборонительный линийыштым кӱрлын, **Тайпалеен-Иоки** эҥер деч 8—12 километрлан северышкыла ончыко каеныт.

Перешейкын западный ужашыштыже мемнан часть-шамыч **Выборгский** кӱртньӧ корнышто улшо **станций** ден **Пэрк-Ярви** местечкым налын, 9 километрлан северо-западышкыла ончыко каеныт; ме Киркам **Усикирком** да Приморский кӱртньӧ корнын **Наурисярви** станцийжым налын улына.

Йӱгече сай огыллан верч (поран, нугыдо тӱтыра) авиацийын действийже лийын огыл.

* * *

Ленинградский Военный Округын войскаже-шамыч 8 декабрьыште чыла направленийыштат ончык каен шогеныт.

Карельский перешейкыште—восточный ужашыште—**Тайпалеен-Иокин** эҥер ден **Вуоксинский** водный системыште финн-шамычын главный оборонительный полосаштым 7 декабрьыште кӱрлын вончышо мемнан войска-шамыч северный направленийыште да флангыште сеҥен каеныт.

Йӱгече начар лийме дене авиацийын действийже лийын огыл да разведывательный чоҥештымаш гына эрталтын.

* * *

Мурманский направленийыште 9 декабрь мучко мемнан войска-шамыч **Петсамо** деч 50 километрлан югышкыла улшо районышто сопротивленийын опорный пункт ден узелже-шамычым пытарымаш дене занятый ылыч. **Петсамо** портысо причал-шамычым мина-шамыч деч эрыктен пытарыме.

Ухтинский, Реболский, Поросозерский да Петрозаводский направленийлаште мемнан войска-шамыч госграница деч западышкыла 70—80 километрлан ончыко каеныт. **Суомисальми** местечкым налмек, мемнан войска-шамыч ончыко **Кивель-Кюре** (Лаатая) могырышкыла каят.

Карельский перешейкыште мемнан войска-шамыч, **Тайпалеен-Иоки** эҥер районышто финн-шамычын главный оборонительный линийыштым кӱрлын, бой дене **Кексгольм** могырышкыла каят.

* * *

10 декабрь мучко мемнан войска-шамыч чыла направлений дене 5—7 километрлан ончыко каеныт.

Ухтинский направленийыште ме Куолоярви местечкым, Поросозерский направленийыште—Похо-нала селам, Карельский перешейкыште—**Бобошино** ден Кирка Муолад местечко-шамычым налына.

Йӱгече сай лийдымылан кӧра разведывательный чоҥештымаш гына лиеден.

104

24 ДЕКАБРЬ—МЕСТНЫЙ СОВЕТЛАШКЕ САИЛЫМЕ КЕЧЕ

Кожла-Сола ял совет (Звенига район) депутатыш самырык кандидат—комсомолец-шамыч шола гыч: И. А. Торощин, А. С. Некрасов да Н. С. Дружинин йолташ-шамыч.

Фото М. Чуршуковын.

КАЛЫКЫН ПАГАЛЫМЕ УЧИТЕЛЬНИЦАЖЕ

2 декабрь. Избиратель-шамыч чыланат клубыш погынен шумеке 27 № избирательный округышто доверенный лицо Терехов йолташ районный Совет депутатыш тиде округ деч кандидатлан выдвигатлыме Наталия Иосифовна Масленникова йолташ дене вашлийме лўмеш погынымашым почеш.

Теве избиратель-шамыч ончылно весела, илышлан эреак куанен шыргыжше, калыкын пагалыме учительницаже Масленникова.

— Избиратель — йолташ-шамыч,—ойла Масленникова йолташ, — мланем пытырак кугу доверийым ыштен, м ы й ы м депутатыш кандидатлан выдвигатлымыланда пеш кугу таум каласем. Шке куанымашем мут дене каласенат ом мошто.

Вара Масленникова йолташ шке илышыже нерген ойла.—Мый Куженер районын, Конганур ял совет, тудо ялешак ик марда кресаньык ешеш 1910 ийыште шочынам. 1924 и й ы ш т е ачана колыш, ме 7 изи йоча тулыкеш кодна. Илаш неле ыле. Но советский властьын полшымыжо почеш чыланат тунемаш пижна да тунем лектын улына. Акам, шўжарем-шамыч мый семынак ситышын образованийым налыныт, кызыт руководящий советский пашаште пашам ыштат, общественный пашаште активно участвоватлат. 1928 ий гыч ешге „Серп и Молот" колхозын членже улына.

Мый шкеже 1929 ийыште Конганурский 7-леткым тунем пытаренам. 1933 ийыште Шернур педтехникумым сай тунем лектым. 1932 ий марте Марий-Турек район, Штра-марий начальный школышто 1936 ий гыч тений марте Куприяновский неполный средний школышто 1 классым туныктенам. Тыште успеваемостьым 100 процентыш шуктымемлан Марийский АССР Наркомпрос мланем почетный грамотым вручитлен. Кызыт Кугу - Мушко начальный школын мыйын туныктымо II классыштат успеваемость 100 процентыш шукталтын. Мый школышто учебно-воспитательный пашам сай шындышаш верч уло вием дене тыршем. Общественный пашамат йöратен ыштем. Эртыше выбор годым участковый избирательный комиссийыште секретарьлан ыштенам. Таче кечылан „Чевер ўжара" колхозышто агитатор улам. Мый тендам ўшандарем: мый ончыкат советский школышто пашам тыгак честно ышташ тўҥалам да самырык поколенийым коммунистический духеш воспитатлен кушташ верч чыла вием пыштем. Тендан доверийдам о п р а в д а т л ы шаш верч, калыкын интересыже верч шогаш мутым пуэм".

Н а т а л и я Иосифовнан илыш корныжо, да ты марте ыштен толмо пашаже Советский властьын пашаже дене да общественный илыш дене мучкак кылдалтын шога.

Тылеч вара ятыр избиратель-шамыч выступатленыт да тыге каласеныт: 24 декабрьыште сайлымашке чыланат ик тöр миен шке голоснам коммунист ден беспартийный-шамыч блокын кандидатше—Наталия Иосифовна Масленниковалан пуэна!

Варажым спектаклым, чапле концертым онченыт. Тыге Шернур район, Коклалинский избирательный округысо избиратель-шамычын „Волгыдо" колхоз клубеш районный Совет депутатыш выдвигатлыме шке кандидатышт дене вашлийме лўмеш вечерышт эрталтын.

Я. Макматов.

Молодежьлан калыкын доверийже

Коклала ял советыште (Шернур район) сельский Совет депутатлан шукыжым колхозный производствышто образцовый паша примерым ончыктышо-шамычым выдвигатлыме. Теве „Волгыдо" колхоз член-шамыч 9 №—ан округ деч 1915 ийыште шочшо Вершинин Петр Федоровичым выдвигатленыт. Вершинин Петр 4 ий кўрылтде бригадирлан шога. Агротехникым илышыш пуртымыжо дене урожайым ий гыч ийыш нöлта. Шке бригадыштыже стахановец—ударник-шамычым кушта. Тений 42 колхозник гыч 27 еҥже стахановец, ударник.

Вершинин йолташ баллотироватлалташ келшымашым пумо заявленийыштыже—мыйым сельский Совет депутатыш кандидатлан выдвигатлымыланда кугу таум ыштем да темдан ўшандам оправдатлем,—манын ончыктен.

„Марий" колхоз член-шамыч 2 №—ан избирательный округ деч колхозын стахановкаже Гусева Акулинам выдвигатленыт. Тудо самырык ўдыр, 1920 ийыште велэ шочын. Но колхоз пашаште эн ончыл еҥ. 4 ий годсек стахановкалан шотлалтеш. Тений 375 трудоденым ыштен да 54 пуд киндым налеш. 2 №—ан окружной избирательный комиссий стахановка Гусеван кандидатурыжым регистрироватлен.

Богданова Аграфена ачажаваж деч изинек тулыкеш кодын. Первой путырак йорлын илен. Колхозыш пурмекыже велэ улан, культуран илышым ужын. Колхоз пашаште авторитетым налын. Кажне ийын стахановец-шамыч радамыште лийын. Теният 245 трудоденым ыштен. Активный комсомолка, стахановка Богданова йолташын чыла велымат сай паша примержым ужын, кызыт „У корно" колхоз член-шамыч 13 №—ан избирательный округ деч тудым сельский Совет депутатыш кандидатлан выдвигатленыт. 13 №-ан окружной избирательный комиссий Богданова Аграфенан кандидатурыжым регистрироватлен.

Колхозный производствеш, общественный пашаш кушшо, пиалан советский молодежь калыкын доверийжым честь дене оправдатла да партийлан, советский калыклан преданностьшым адак ик гана ончыкта.

М. Яныш.

ПИОНЕРСКИЙ ПАШАШ КУШКЫН

Йоча-шамыч коклаште пашам ыштымаш—пеш кугу ответственный да почетан паша. Вет нуным коммунистический духеш воспитатлаш, родиналан да коммунистический партийлан преданный еҥ-шамычым кушташ кўлеш. Таисия Андреевна Кротова йолташ 1930 ий гыч тўҥалын таче марте тиде почетный пашам шуктен шога.

Таисия Андреевна 1910 ийыште Пайгусово селаш (Еласал район) пашазе ешеш шочын. 1925 ийыште пионерский организаций, тудым эн активный пионеркалан шотлен, Ленинско-Сталинский комсомол радамыш передаватла.

1930 ийыште, Козмодемьянский педтехникумым тунем пытармек, Кротова йолташым Козмодемьянский начальный школыш учительницалан назначитлат. Туныктымо дене пырляк пионервожатыйлан пашам ышта.

Ик идалык гыч Таисия Андреевнам Руткинский начальный школышко колтат. Тунам Руткино ялыште комсомольский организаций пеш лушкыдо ыле. Кротова йолташ тиде организацийын п а ш а ж ы м саемдаш виян пижеш: массово-воспитательный паша, комсомолец-шамычын идейно-политический уровеньыштым нöлтымаш—комсомольский организацийын пашажым саемдымаште ик тўҥ условий лийныт. Икмыняр жап гыч первичный комсомолвский организацийын пашаже кўлеш кўкшытыш шындалтын.

1938 ийын октябрь тылзе гыч Йошкар-Оласе пионер пöртын директоржылан пашам ышта. Кызыт пионер пöрт пелен 16 кружок уло.

Т. А. Кротова йолташ.

Шукерте огыл общегородской детский хорым организоватлыме, туштö 90 пионер участвоватла.

Тений библиотекышке 6049 тенгеаш детский литературым налме.

Пашам сай ыштымыжлан кöра Кротова йолташлан кугу доверийым оказатленыт—Йошкар-Ола 63 номеран окружной избирательный комиссий городской Совет депутатыш кандидатлан регистрироватлен.

1 № избирательный участкын пашаже

Йошкар-Ола Городской Советышке сайлашлан ямдылалтмаште 1 № участковый избирательный комиссий пытартыш жапыште пашажым саемден. Избирательный участок мучко 500 избиратель кокла гыч таче кечылан 485 избирательже шкеныштым спискылаште проверятленыт. Округ еда налаш гын, 1 № избирательный округышто 163 еҥ гыч 160 еҥ да 3 № избирательный округышто 164 избиратель гыч 154 еҥ шкеныштым спискыште проверятленыт. Таче кечылан избирательный участок мучко 15 еҥ чыла командировкышто, южыжо черле улмышт дене спискылаште але ончен огытыл.

Избиратель-шамычлан голосований эрташлан 5 кабиным ямдылыме. Тыгак кок избирательный ящик, керосин, 9 лампа сай состояниемыште улыт.

1 № да 2 № избирательный округлаште городской Совет депутатыш кандидатлан выдвигатлыме Е. А. Астров да П. Т. Смирнова йолташ-шамыч шке избирательышт дене вашлийме вечерыште лийныт.

1 № избирательный округысо доверенный комсомолец А. С. Старостин йолташ избиратель-шамыч коклаште пашам поснак сайын шынден.

24 декабрьлан 1 № избирательный участок чыла шот денат ямде.

Л. А. Черных,
1 № избирательный участкын председательже.

Избирательный участкылаште паша саемын

Местный Советлашке сайлымаш кече марте жап шуко кодын огыл.

Йошкар-Ола район мучко 42 участковый избирательный комиссий кокла гыч ятырже избирательный кампанийлан ямде улыт.

Теве 8 номеран Куярский участковый избирательный комиссий таче гынат сайлаш ямде. Тиде участкыште чылаже 688 избиратель шотлалтеш, нуно кокла гыч шукышт шкеныштым спискыште проверятленыт. Голосоватлаш 5 кабиным ямдылыме. Избиратель-шамычым обслуживатлашлан буфетым почмо.

Тораште илыше але толын кертдыме избиратель-шамычым обслуживатлашлан избирательный участок имне-шамычым да автомашиным ямдылен.

Тыгак 26 № Митькинский избирательный участокат сайлымашлан тўрыс ямдылалтын.

Шемер депутат-шамычын местный Советлашке сайлымаш кечым чыла избирательный участок-шамыч достойно вашлийшаш улыт.

В. В. Логинов.

„Ташнур“ промколхозысо ВЛКСМ организацийын пашаже

Несоюзный молодежь дене пашам моштен организоватлыман

ВЛКСМ ЦК VI пленумын решенийже негызеш ятыр первичный колхозный комсомольский организаций-шамыч колхозный молодежь дене паша ыштымашым икмыняр саемденыт. Тиде шотышто „Ташнур“ промколхоз пелене комсомольский организацият пашам ятыр саемден.

Эн ондак ме комсомольский организаций пелен тӱрлӧ добровольный обществым, кружок-шамычым организоватлаш да нунын пашаштым образцово шындаш задачым шындышна. Нине кружоклашке несоюзный молодежым шупшын шоген, красный уголокын пашажым тӱҥ гычак перестроитлышна. Тудо молодежын куанымe, культурно каныме верже лие. Ме тушто ойлымашым, очеркым да газетла гыч тӱрлӧ интересный статья-шамычым йӱкын лудмашым эртарена.

Адак гражданский войнаште комсомолын героический кучедалмыже нерген, социалистический родинан знатный еҥже-шамыч нерген, Советский Союзын геройжо-шамыч да моло нергенат беседым эртарыме. Тиддеч посна несоюзный молодежым открытый комсомольский собранийышке ӱжына. Собранием кугу государственный значенийан вопрос-шамычым обсуждатлымаш нуным воспитатлаш полша. Адак ВЛКСМ устав да программа дене ознакомитлалтмашым организоватлыме. Кызыт музыкально - хоровой кружок пашам начарын огыл ышта.

Несоюзный молодежым комсомол радамыш вовлекатлымаште нине мероприятий-шамыч основа лийыныт.

Тиде пеш кугу кӱлешан пашам ыштен толмо дене 1939 ийыште ме несоюзный молодежь гыч 20 самырык еҥым комсомолыш приниматлен улына. Кызыт адак кок еҥ йодмашым пуэн.

А. С. Некрасов.

Колхозын стахановецше комсомолец А. Конюхов йолташ.

ВКП(б)-н XVIII с'ездше ден ВЛКСМ ЦК-н VIII пленумжо деч вара мемнан республикыште шагал огыл комсомольский организаций-шамыч шке пашаштым перестроитленыт. Нуно хозяйственный паша дече утларак заниматлат, хозяйственный пашам внутрисоюзный паша дене сочетатлат. Тачысе номереш ме „Ташнур“ промколхоз (Звенига район) пелене комсомольский организацийын пашажым ончыктена.

„Ташнур“ промколхозышто комсомольский собраний организованно эртаралтеш. Сникыште: 3-шо декабрьыште лийше комсомольский собраний.

Комсомольский собранийын решенийжым шуктен толман

Республика кӧргысӧ посна комсомольский организаций-шамыч комсомольский хозяйствым сайын шындымашке да комсомольский собранийын лукмо решений - шамычым илышыш пуртен толмашым контролироватлымашке шагал вниманийым ойырат. Южо вереже решенийым луктын тудым папкышке пуртен пыштат, ни ВЛКСМ комитет секретарь, ни комитет член-шамыч огыт ончал. Но тиде пашаште примерный комсомольский организаций-шамычат улыт. „Ташнур“ промколхоз пелене комсомольский организаций шке озанлыкшым сайын аныкла, протокол-шамычым сайын оформитла, решений - шамыч шукталтмашым эре контролироватла.

1939 ий 1 февральыште лийше комсомольский собранийыште неграмотный ден малограмотный-шамычым туныктымо нерген обсуждатлышт. Тышакак ликвидаторлан Н. Моряков йолташым ойрымо, икмыняр жап гыч (4 апрельыште) комсомольский организаций Моряков йолташын пашаже нерген отчетым колышто, комсомольский собраний тудын пашаштыже ситыдымаш-шамычым ончыктыш да кӱчык жапыштак тӧрлаташ пиже, тудлан сай указанийым пуыш. Тидын мӧҥгӧ Моряков йолташ тиде пашашке серьезно пижын, 15 еҥым туныктен лукто. Тыгак комсомолец И. Григорьев, В. Григорьев да П. Петров йолташ-шамычын колхозный производствышто пашам ыштымышт нерген кум комсомольский собранием отчетым колыштмо. Тиддеч ончыч нуно колхозный производствышто начар участвоватленыт, дисциплиным нарушатленыт; кызыт нине йолташ-шамыч колхозышто пашам примерно ыштен толыт.

Ик комсомольский собранием шошо агалан ямдылалтме нерген колхоз председатель Кислицин йолташын отчетшым колыштмо. Отчет почеш комсомольский собраний пеҥгыде решенийым лукто, колхоз ончылан конкретный задача-шамычым шындыш. 3 декабрьыште лийше комсомольский собранием комсомольский организацийын декабрь тылзылан паша планжым утвердитлыме. Тиде план почеш 17 декабрьыште колхозышто производственный планым темен толмо нерген колхоз председатель Кислицин ден завпроизводством Любимов йолташын отчетшым колыштеш.

Ятыр комсомолец-шамыч агитаторлан пашам ыштат, нунын агитационный пашашт нерген комсомольский собраний регулярно отчетым колыштеш. Тыгерак „Ташнур“ промколхоз пелене комсомольский организаций шке пашажым шукта.

М. Д.

Комсомолец-шамычын сай примерышт

ВЛКСМ ЦК-н VIII ден IX пленумжын да ВКП(б) XVIII с'ездын решенийышт деч вара „Ташнур“ колхозысо комсомольский организаций шке пашажым йӧршеш перестроитлен. Комсомолец-шамыч колхозный производствышто активно участвоватлат. Комсомольский собранием колхозный руководитель-шамычын отчетыштым колыштыт, нунын ситыдымашыштым конкретно ончыктен пуат да нине ситыдымаш-шамычым пытарашлан мероприятийым шуктымашке комсомольский вийым мобилизоватлат.

Тений шошым колхоз молочно-товарный фермылан ушменым ӱдаш тӱҥалын, но посна колхозник-шамыч „мемнан дене огеш шоч, арам гына вийым пыштена“ манын ойленыт. Комсомольский организаций нине колхозник-шамычлан нунын йоҥлыш ойлымыштым умылтарен да тиде пашаште инициативым проявитлен. Комсомольский организаций тиде пашаше 2 комсомолецым да несоюзный молодежь гыч 2 еҥым ойырен. Нине йолташ-шамыч 0,25 гектар ушменым ӱденыт да поген налмешке ухаживатленыт. Нуно 0,25 гектар площадь гыч 5 тонна ушменым налыныт, а 1,5 гектар ӱдымӧ площадьыште моло колхозник-шамычын 750 килограмм веле шочын.

Тыгак комсомолка А. Капустина йолташ шке инициативыже дене колхозный пакчам организоватлен. Тиде пашам колхоз поддерживатлен да 6 колхозникым пакча пашашке ойырен. Капустина йолташын пашам моштен организоватлымыже дене да агромероприятийым илышыш тӱрыс пуртен толмыжо дене кӱкшӧ урожайым налын. Колхозлан 10 тӱжем теҥге доходым пуэн.

Комсомолец-шамыч колхозный производствышто пашам стахановски ыштат. Теве А. Конюхов йолташ кеч могай пашаштат нормым утыж дене темен шога. Тыгай пример-шамычым шуко ончыкташ лиеш.

Мих. Толстухин.

Колхозник-шамыч культурно канат

Ташнур ял покшелнысе ик пӧрт моло пӧрт-шамыч дечын поснак ойыртемалтеш. Тиде — „Ташнур“ колхозын красный уголокшо. Тудым тӱрлӧ лозунг, плакат-шамыч дене сӧрастарыме. Пӧрт кӧргӧ ару, уютно, ӱстембалне тӱрлӧ газета ден журнал-шамыч кият.

Колхозник-шамыч кажне кечын паша гыч пӧртылмекышт тиде пӧртышкӧ жапым культурно, веселан эртараш погынат.

3 декабрь, 5 шагат 30 минут кас. Красный уголокышко самырык ӱдыр-рвезе-шамыч погынаш тӱҥальыч. Нунын дене пырля шоҥго-шамычат толаш тыршат. Кажныже таче толшо свежий газета ден журналым лудаш тырша. Посна колхозник-шамыч красный уголок вуйлатыше деч у интересный книга-шамычым лудаш йодыт. Шоҥго колхозник-шамычлан пытартыш увер-шамычым йӱкын лудын умылтарат. Тиддеч посна нуно художественный литературым лудмымат йӧратат. Садлан нуно сылне, оҥай литературым лудаш лӱмын погынат. Тиде шотышто красный уголокын планже почеш тылзыште кум гана художественный литературым лудмашым организоватлыме.

Газета, журнал лудмаш кок шагат наре шуйныш. Тиддеч вара кружковый пашашке кусныт. — Таче план почеш музыкально-хоровой кружок пашам ыштышаш, — А. Некрасов йолташ увертарыш. Кружок член-шамыч тидым ондакак шинченыт, садлан чыланат погыненыт.

Колхозник-шамыч красный уголокышто тӱрлӧ модыш дене модыт. Тений шыжым красный уголок пелене драматический кружок колхозник-шамычлан кок спектаклым шынден, тугак музыкально-хоровой кружок выступатлен.

Тыгеракын „Ташнур“ колхозысо колхозник-шамыч коклаште культурно-массовый пашам шындыме.

Т. М.

„Ташнур“ промколхозын стахановкаже комсомолка А. Капустина йолташ.

105

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

Германия ден Италийын Финляндийлан оружийым ужалымышт

Стокгольм. „Свенска дагбладет“ ден „Дагенс вюхетер“ газета-шамычын лондонский корреспондентшт мунын британский круглаште налме сведений-шамыч почеш тыге ӱшандарат: пытартыш жапыште Германия Финляндийыш зенитный орудий-шамычым да шуко оружийым колтен. Чыла тидым Финляндийыш скандинавский портла гоч, тужечше вара мион шушаш йерыш шумеш кӱртньӧ корно дене колтымо ыле. Кызыт Германия пуйто Финляндийлан шулдо ак дене эше утларак шуко оружийым пуаш предложитлен. Германия, „Дагенс вюхетерын“ увертарымыже почеш, тыгак Финляндийыш колтышаш итальянский вооруженийлан транзитым разрешитлен. Финляндийыш кайме корнышто улшо, 50—60 „Савойя“ бомбардировщик-шамыч пуйто германский территорий ӱмбач чонештен эртеныт гына велэ огыл, но тушак волен шинчыныт да германский горючий дене заправитлалтыныт.

МНР ден Манчжоу-Го коклаште конфликт районышто границым уточнитлыме шотышто Чита олаште смешанный комиссийын пашаже ӱерген

Чита, 10 декабрь. Монгольский Народный республика ден Манчжоу-Го коклаште границым уточнитлыме шотышто смешанный комиссийын кокымшо заседанийже 1939 ий 9 декабрьыште 11 час эрдене Чита олаш Японо-Манчжурский велым уполномоченный г-н Кубота председательствоватлыме дене почылтын. Заседанийын процедуржым обсуждатлыме да устаиовитлыме ыле. Заседаний 6 час кастене петырнен. Смешанный комиссийын шушаш заседанийже 1939 ий 11 декабрьыште лиеш.

Американский банкир-шамыч банкротитлалтше финляндский „правительствылан“ полшаш вашкат

Нью-Йорк, 10 декабрь. Небезизвестный Гуверын организацийже деч посна тыгак 13 банкир-шамыч группат Финляндийлан полшымо фондыш пожертвованийым вноситлаш ӱжмаш дене обратитлалтын. „Нью-Йорк Таймс“ газета банкир-шамычын инициативыштым Уоллстритын Финляндия дек кугу уважениймым ончыктышо семын палемда.

Марпединститутын физико-математический факультетыштыже тунемше студентка-шамыч Ворошиловский стрелоклан нормым сдатлат. Снимкыште шола гыч: М. Лохонова, А. Филимонова да Т. Бебешина йолташ-шамыч нормым сдатлымышт годым.

Фото М. Чуршуковын.

Политинформаций сайын эрта

Йошкар-Оласе музыкально-театральный училищыште кажне пятидневкын первый кечыштыже эрдене 8 час гыч политинформаций эртаралтеш. Тыште Советский Союзысо у увер-шамыч нерген, капиталистический эллаште лийше событий-шамыч нерген кӱчыкын ойлалтеш. Информацийым тунемше дене преподаватель-шамыч куанен колтат.

Н. С. Потапов.

Неграмотный-шамычым туныктат

„У Ляждур“ колхозышто (Куженер район) неграмотный да малограмотный-шамыч чылаже 15 ен уло. Кызыт нуным туныкташ тӱҥалме, чылаштымат учебный принадлежность дене, учебник-шамыч дене тӱрыс обеспечитлыме. Культармеец С. М. Толчин йолташ неграмотный-шамыч дене занятийлан кажне кечын 4 час жапым ойыра.

Л. А. Липатников.

Чылалан пример

Митя Иванов—Руя-Сола неполный средний школын отличникше улеш, тудо 7 классыште тунемеш. Тунеммаштыже чыла ученик-шамычлан примерым ончыкта: урокыш ямдылалт толеш, урокышто шкенжым дисциплинированно куча, учительын ойлымыжым сайын умлаш тырша, шеҥгелан кодшо-шамычланат полша. Митя 1-й чырыкыште чыла предметым „отлично“ дене пытарен. Пионерский пашаштат активный.

Сайын тунеммыжым, дисциплинированный улмыжым шотыш налын, шукерте огыл ме Митям классный организаторлан сайлышна.

ФИНЛЯНДИЯ

(Справка)

Финляндия Европын северный ужашыштыже, Скандинавия, СССР да Эстония коклаште расположитлалтын. Тудо (тошто граница почеш) 388,5 тӱжем кв. км. территорийым заниматлен. Финляндийын чыла поверхностьшын 75 процентше чодра дене леведалтын. Финляндийыште — 35 тӱжем ер да пеш шуко эҥер, приток-шамыч улыт.

Финляндийысе населений —3.650 тӱжем ен. Населенийын 3-шо ужаш гыч кокытшо ял озанлык дене заниматлат. Чыла млапдын 70 процентше помещик ден кулак-шамыч кидыште. Финляндийын ял озанлыкшын основныжо—животноводство, тудын продукцийже утларакшым экспортыш кая.

Чодрам обрабатыватлымаш финляндийын промышленностьшын почти пел ужашыжым составлятла. Первый верым деревообделочный да бумажный промышленность заниматлат. Финляндия шолдра капиталистический эл - шамыч деч экономически зависитлен—эн первояк Англий деч. Финляндия торф деч молым—руда-шамычым да кӱнчен лукмо топливым почти ок иметле. Чын, Финляндия 3 миллион имне вий наре электроэнергийым пуэн кертше порожистый эҥер да водопад-шамычын кугу огыл количество дене — „белый уголь“ дене—располагатла, но тиде возможностьшо пеш шагал годым гына кучылталтыт. Финляндийын основной промышленный районжо - шамыч элын южный районлаштыже улыт. Промышленностьышто 184 тӱжем ен пашам ышта.

Финлядийын эн шолдра олаже - шамыч: Хельсинки (Гельсингфорс)—293 тӱжем житель, Тампере (Таммерфорс)—74,7 тӱжем, Випури (Выборг)—73,9 тӱжем.

Финляндийлан Ботнический да Финский заливлаште тыгак кугу стратегический значенийым иметлыше ятыр остров-шамыч принадлежатлат. Нунын кокла гыч эн тӱҥжӧ—Ботнический ден финский залив коклаште расположитлалтше Аландский остров - шамыч. Буржуазный Финляндийын вооруженный вийже кадровый армий ден белогвардейский типан шюцкор манме специальный военный организаций-шамыч гыч состоятла. Мирный жапысе регулярный армий примерно 30 тӱжем ен гыч состоятлен. Финляндия 200 наре гына самолетым, береговой оборонын 2 броненосецым, 4 подводный лодкым, икмыняр торпедный катерым да вспомогательный суда-шамычым иметла.

7 столетий жапыште—XII гыч XIX курым тӱҥалтыш марте—Финлядия Швецийын кид йымалныже ылын. 1808—1809 ийысе русско-шведский войнан результатыште тудо „Великий Финляндский княжество“ лӱм дене Россия дене ушымо ыле. Тиде княжество дене русский генерал—губернатор управлятлен.

Финляндия Великий Октябрьский социалистический революций деч вара иже самостоятельный государствыш савырнен. Октябрьский революций чыла национий-шамычлан самоопределенийлан правам провозгласитлен. Советский правительство Финляндийын независимостьшым эн первой признатлен.

Пытартыш жап марте Финляндия буржуазный республика ыле. Тудын конституцийже 1919 ийыште принимитлыме. Финляндский сейм (парламент), кудылан элысе высший законодательный власть формально принадлежатлен, кум ийлан сайлалтын, республикын президентше—куд ийлан. Финляндийыште власть буржуазийын реакционный кругшо кидыште ыле. Коммунистический партий запретитлыме ыле, революционный пашазе организаций-шамыч преследоватлалтыныт.

Буржуазный Финляндия СССР ваштареш империалистический интригын очагше ыле. Буржуазный Финляндийын шкенжын великий восточный пошкудыжо дек враждебный политикаже пытартыш жапыште поснак резко отразитлалте. Буржуазный Финляндийын правящий кликаже, Каяндер, Таннер, Эркко, Маннергейм да финляндский калыкын моло палачше-шамыч, СССР дене договорым подписатлаш отказатлен, а тиде договор кок элжынат безопасностьшым ограждатла ыле.

Мом финский калыкын тушманышт ынешт ыште ыле гын, тидым Финляндийын у, народный правительствыже ыштен. СССР ден Финляндский Демократический Республика коклаште вашполшымаш да дружба нерген договорым заключитлыме. СССР-лан уступитлыме 4.000 километр олмеш Финляндский Демократический Республика 70.000 квадратный километран территорийым налын. Договор Ленинградын безопасностьшым да финский калыкын мирный трудшым, государственный независимостьшым да тудын границажын безопасностьшым обеспечитла.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: МАССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната №90. телефон № 10,
Уnол. Главлита Мар. АССР А—1072. Йошкар-Ола, типография Маргосиздата.